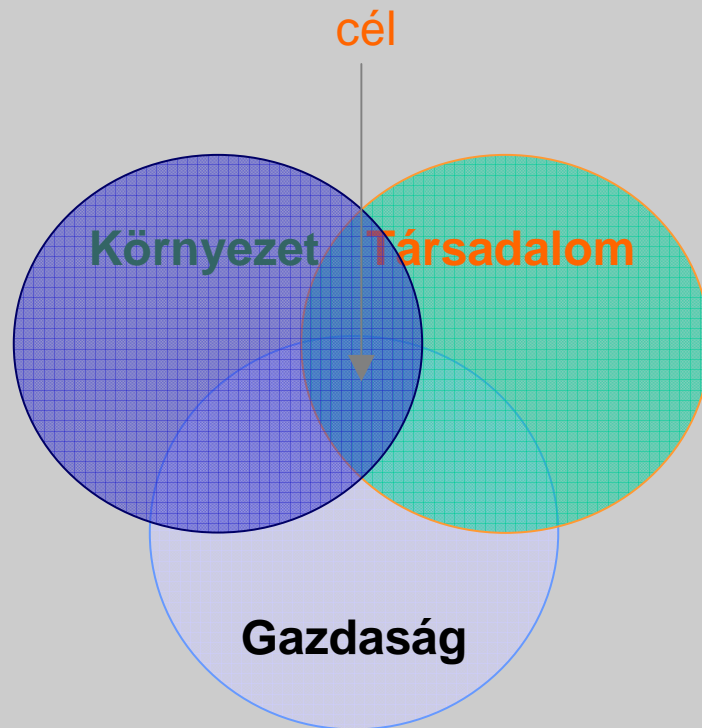

A bankok társadalmi felelőssége

Dr. Csutora Mária
Maria.csutora@uni-corvinus.hu

A felelős döntéshozatal területei

Gazdasági dimenzió

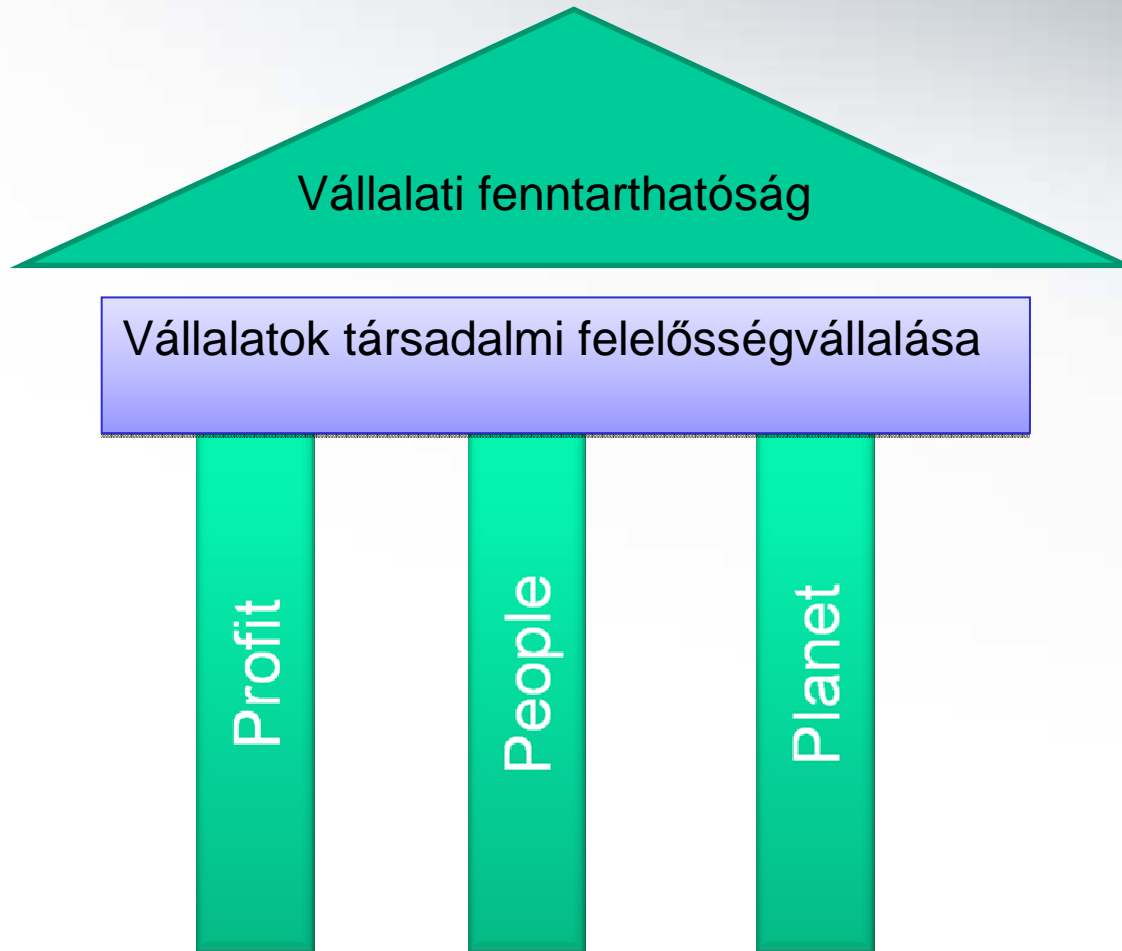
- Profit

Társadalmi dimenzió

- Munkavállalók jóléte
- Helyi közösség
- Jövő generációk

Környezeti dimenzió

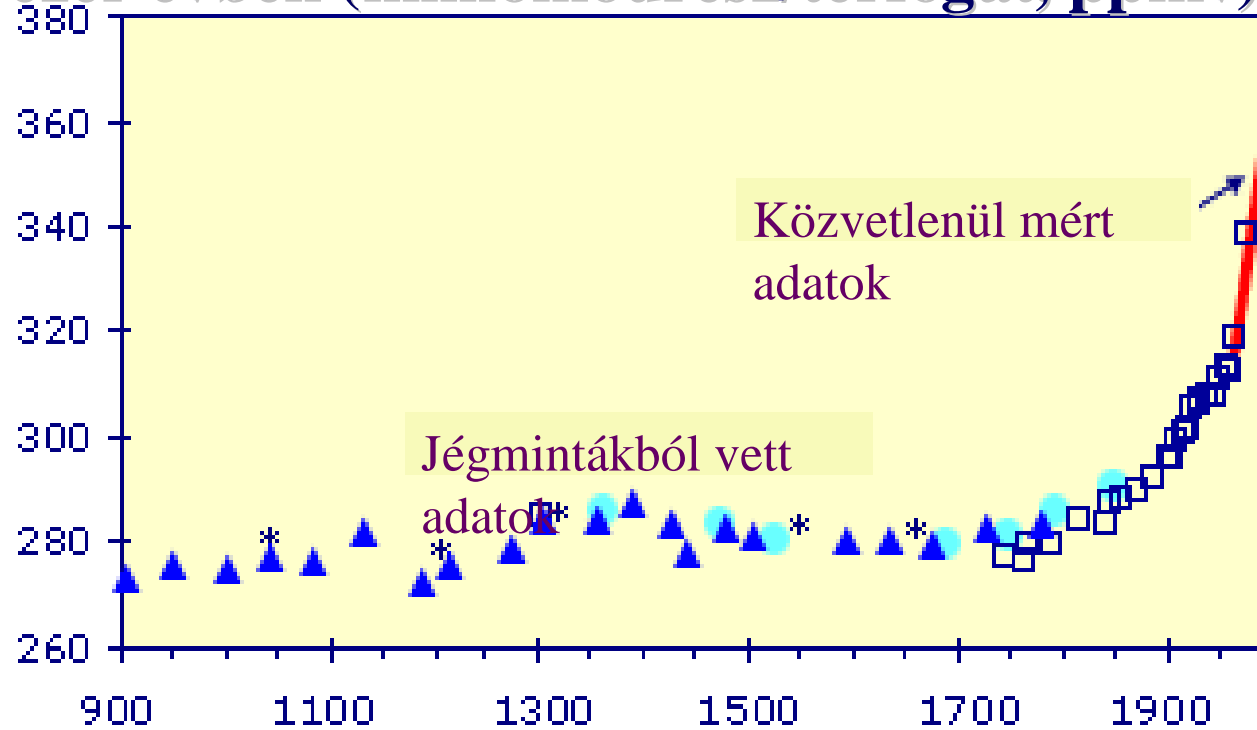
- Szennyezés
- Biodiverzitás
- Éghajlat
- Természeti erőforrások

Környezeti válság

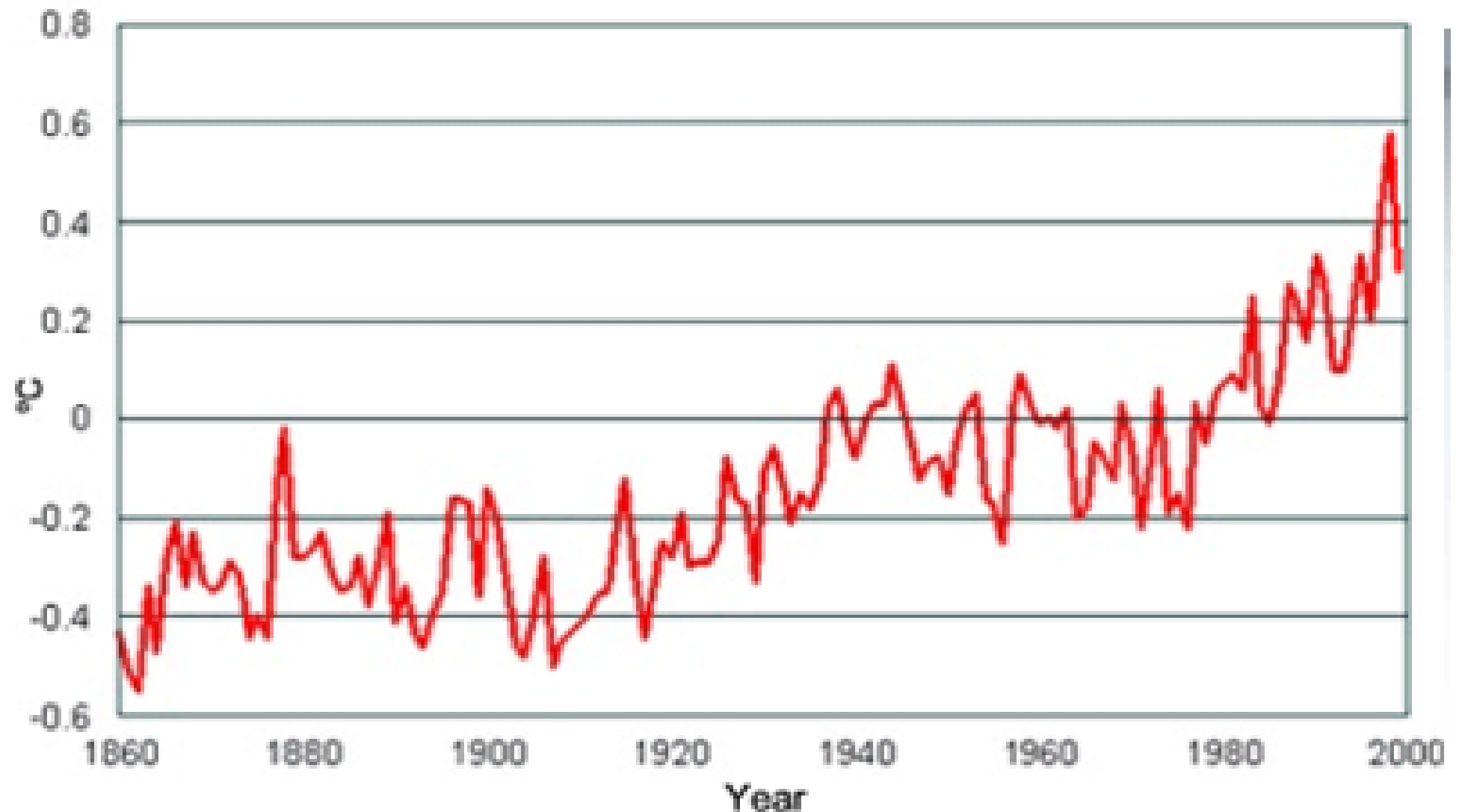
A CO₂ koncentráció változása az elmúlt ezer évben (milliomodrész/térfogat, ppmv)

Forrás: Carbon Dioxide Information Analysis Center (CDIAC)

(<http://cdiac.esd.ornl.gov/>)

Global temperature change (1860-1999) relative to 1961-1990 average temperature

Source: Environment Canada, 2001.

(http://www.ec.gc.ca/climate/overview_trends-e.html)

Gazdasági válság

- Gazdaság növekedés megtörése
- Munkanélküliség
- Adósságprobléma, stb.
- Energiaválság –peak oil

Társadalmi válság

- Devizahitelek helyzete
- Idősödő népesség
- Csökkenő népesség, jövőbeli munkavállalók, stb.

Tarthatók-e a régi elvek?

- Business of business is business (Friedman)
- Láthatatlan kéz (Adam Smith)

- Állam szabályoz, vállalatok önértékeiket követik és beáll a közjó?

A világ legnagyobb 100 gazdasága

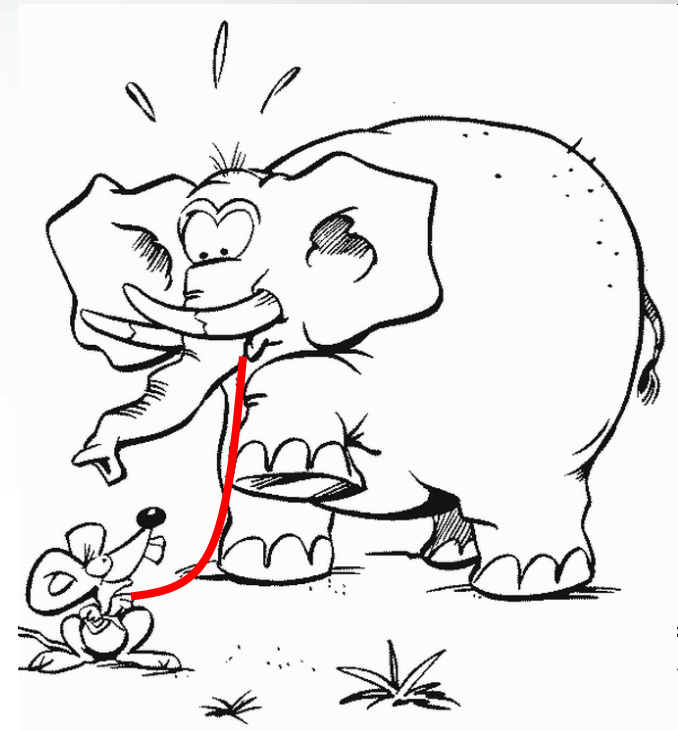
Rank	Country / Corporation	GDP / sales (\$mil)			
1	United States	8,708,870.00	57	<i>Citigroup</i>	82,005.00
2	Japan	4,395,083.00	59	<i>Nippon Life Insurance</i>	78,515.10
3	Germany	2,081,202.00	60	Philippines	75,350.00
23	<i>General Motors</i>	176,558.00	61	<i>Siemens</i>	75,337.00
24	Denmark	174,363.00	62	Malaysia	74,634.00
25	<i>Wal-Mart</i>	166,809.00	73	<i>Deutsche Bank</i>	58,585.10
26	<i>Exxon Mobil</i>	163,881.00	74	<i>Boeing</i>	57,993.00
29	Poland	154,146.00	76	Czech Republic	56,379.00
52	AXA	87,645.70	77	<i>Dai-Ichi Mutual Life Ins.</i>	55,104.70
54	Singapore	84,945.00	84	<i>Bank of America</i>	51,392.00
55	Ireland	84,861.00	88	<i>Credit Suisse</i>	49,362.00
56	<i>BPAmoco</i>	83,556.00	89	Hungary	48,355.00
			94	<i>Sumitomo Life Insur.</i>	46,445.10
			100	<i>State Farm Insurance</i>	44,637.20

•<http://www.corporations.org/system/top100.html>

Társadalmi felelősség szükségessége

- A világ 100 legnagyobb gazdaságából 51 vállalat és 49 ország
- A kormányok sem szuverének a vállalatoktól
- Vezetheti-e az egér pórázon az elefántot?

A piaci értékelése (UNDP, 1998)

Éves kiadások (milliárd \$)	
A közoktatásra a világon	6
USA kozmetikumokra	8
Európa fagyfaltra	11
USA és Európa illatszerekre	12
„Kedvencek” eledelére Európa és USA	17
Üzleti szórakoztatásra Japánban	35
Cigaretttára, alkoholos italokra Európában	55
Kábítószerekre a világon	400
A világ katonai kiadásai	780
A világ GNP-je	18000
A fenntarthat. költségeire elég volna	150 - 300
Az éghajlatváltozás konv. megvalósítására	30 -70 is elég lenne....

Támadások a bankok ellen

- Projektfinanszírozás kapcsán (évi 18%-al nőtt 1996 és 2001 között)
- Elsősorban nagy projektek állnak projektfinanszírozás alatt
- Sokszor negatív környezeti, társadalmi hatásokkal

- Gazdasági válság kapcsán, bankadó

- Reakciók: támadások a bankok ellen (pl. Csád- Kamerun vezeték lezárása)
- Iparági keret a projektfinanszírozás kapcsán (halasztott vagy félbeszakított projektek kockázata, hitelkockázat – pl. kormányzati beavatkozás, hírnév kockázat)

- **Érintettek**
- Társadalom
- Vásárlók
- Alkalmazottak
- Környezet
- Helyi közösségek,

Vállalatok
társadalmi
felelőssége

A vállalatok társadalmi felelőssége kiterjed az érintettekre, sőt tágabb értelemben az egész társadalomra

- **Környezet**
- Globális problémák
- Társadalom
- Helyi közösségek

Fenntarthatóság

A jelen szükségleteinek kielégítése, anélkül, hogy veszélyeztetnénk a jövő generációk igényeinek kielégítését.

- **Helyi közösségek**
- Filantróp tevékenységek (adományozás)
- Gyakorlatban született koncepció

Corporate
citizenship

A jó polgárság a közösség tagjainak jogaira és kötelezettségeire koncentrál. –beleértve a vállalatot is. Ezek egymással szorosan összekapcsolódnak.

Equator Principles

- Előzmények:
- 1992. UNEP Financial Institution Initiative (vita a fenntartható fejlődés és a bankok kapcsolatáról), UNEP Statement by Financial Institutions on the Environment & Sustainable Development, 200 aláíró
- 2002, OECD, környezetvédelmi irányelvek az export credit agency-knek.
- 2002. London Principles (7-ből 5 környezetvédelmi kérdésekkel foglalkozott)
- 2002. NGO-k találkoznak Colavecchio-ban, hogy megfogalmazzák, mit értenek a pénzügyi intézetek társadalmi felelősségén, Colavecchio Declaration, célja: a kormányzatok ösztönzése arra, hogy megfelelőképpen szabályozzák a bankok tevékenységét

Más kezdeményezések

- Dow Jones Sustainability Index
- Global Reporting Initiative

Equator Principles

- 2003 június 4. 10 bank
- Fejlődő országokra koncentrálnak
- 1. Oszályozni kell a projektek társadalmi és környezeti hatásait (A -magas, B-közepes, C)
- 2. Társadalmi és környezeti értékelést kell készíteni (értékelés, intézkedések)
- 3. Az EA terjedjen ki a következőkre:
  - Fenntartható fejlődés, megújuló erőforrások
  - Egészség, kulturális értékek, biodiverzitás, érzékeny ökoszisztémák
  - Veszélyes anyagok

- 4. Az EA alapján Környezetvédelmi Tervet kell készíteni, amely a hatások csökkentésére, a monitoringra és a kockázatmenedzsmentre vonatkozik (A és részben B)
- 5. konzultáció az érintettekkel (kölcsonzó vagy szakértő)
- 6. A kölcsönt felvevő betartja a Környezetvédelmi Tervet, rendszeres jelentéseket készít, a bontási munkálatokat terv szerint végzi
- 7. Szükség esetén a kölcsönt nyújtók független környezetvédelmi szakértővel ellenőriztetnek
- 8. A bankok gondoskodnak arról, hogy az adós visszatérjen kötelezettségvállalásaihoz, ha eltérne azoktól
- 9. A fentiek az 50 millió USD feletti projektekre vonatkoznak.
- 10. Minden aláíró vállalja, hogy évente egyszer beszámol a fenti alapelvek gyakorlati megvalósulásáról

Reakciók

- Több NGO üdvözölte
- Colavecchio NGO-k nem, (nem elég mély az elkötelezettség a fenntartható fejlődés mellett)
- Az alapelvek nem deklaráltak tiltott zónákat, (fegyverker., alkohol, dohány, radioaktív anyag, PCB-k. stb) „... The EP won't do anything to prevent banks from financing the oil and logging companies that are kicking people out of their homes and destroying rainforests in places like Ecuador.”
- Az EP csak a projekt finanszírozásra vonatkozik, a vállalatok finanszírozására nem
- Az EP nem foglalkozik megfelelően az emberi jogokkal. Az „Emberi jogok” helyett a „társadalmi felelősség” kifejezés került be a dokumentumba.
- Nincs egységes standard az alapelvek bevezetésének módjára vonatkozóan
- Nagyobb átláthatóság az elvek alkalmazását illetően. Túl sok felelősséget hárít a projektgazdákra és túl keveset a bankokra.
- Azok a bankok, amelyek nem írták alá, szintén támadták az EP-t (túl általános, bevezetésére nincsen procedúra, csak projektekre)

- Önkéntes kezdeményezés vagy kényszerűség?
- A legjobbak vállalkozása vagy kockázatcsökkentési eszköz?
- Valóság vagy szemfényvesztés?
- Ha ennyi támadás éri, érdemes volt?

CSR és etikus befektetések

- Az etikus befektetések szintén abból a társadalmi igényből adódnak, hogy a vállalatoktól többet várjunk el, mint az előírások teljesítését
- Az etikus befektetésekhez szükség van felelősségteljesen működő vállalatokra

Etikai befektetések

- ha a befektető a megtérülési szempontok mellett figyelembe veszi a társadalmi és környezeti hatásokat is. (CSR aprópénzre váltása)
- pénzével olyan vállalatokat támogat, melyek elkötelezettek a környezeti innováció és a társadalmi felelősségvállalás területén.
- nem ad pénzt olyan vállalatoknak, melyek tevékenységükkel károsak a társadalom és a környezet számára.

Formái

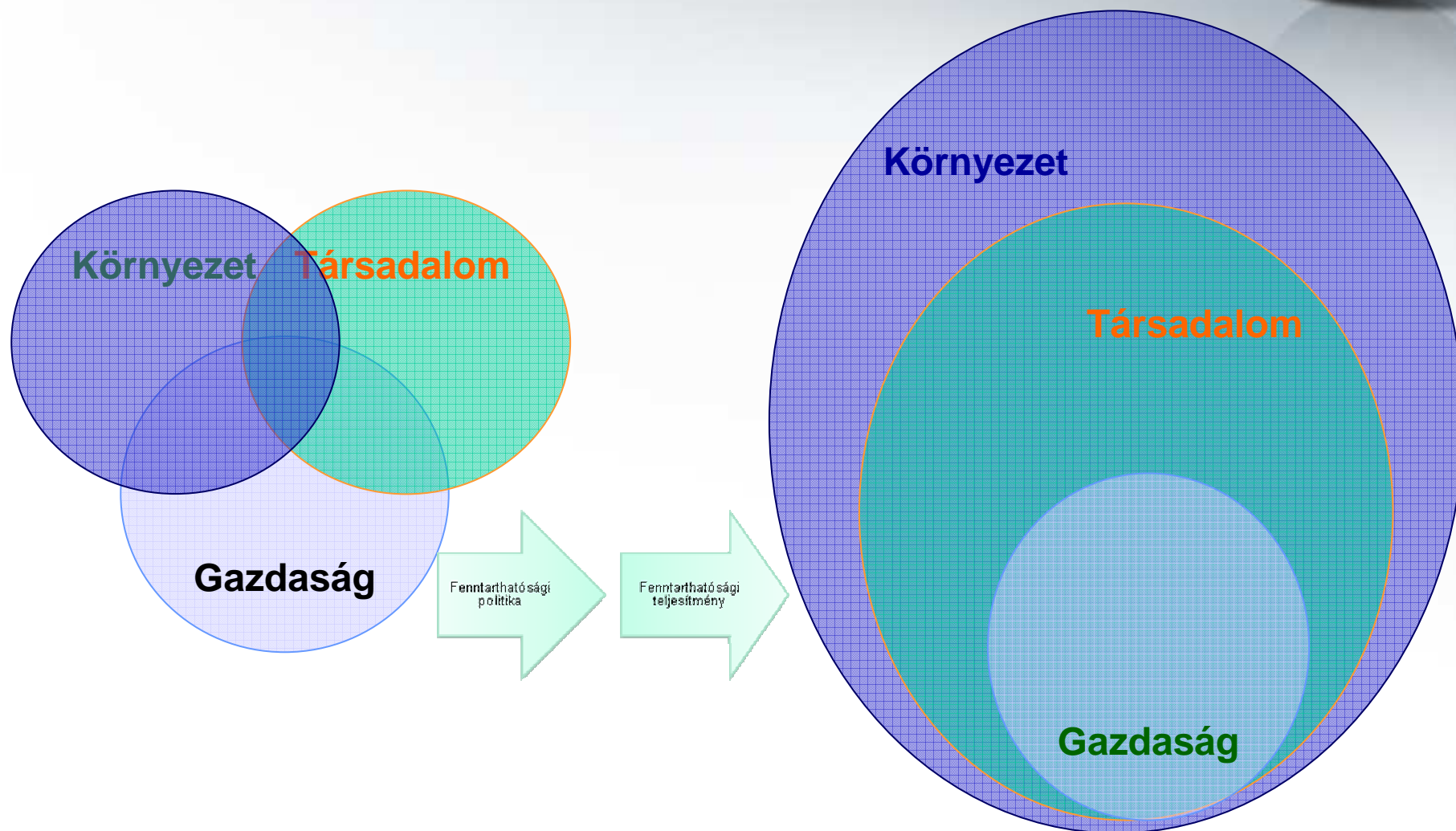

- Előzetes szűrés (+,-)
- Megtakarítási alapok, nyugdíjalapok
- Kockázati tőke
- A rossz vállalatokba befektetni, és mint tulajdonosok befolyásolni azokat
- Részesedésük: Európa 10-15%, USA: 9,4%

Probléma

- Válság van
- A válság nem elég mély ahhoz, hogy alapjaiban átgondoljuk a mozgatórugókat, amelyek a válsághoz vezettek
- Piac értékelése torz lehet.

Társadalmi felelősségvállalás

Legfelelősebb
vállalatok

MVM (accountability
Hungary 3.
Hely, 2008)

GDF Suez, 8. hely, 2008, 4-5.hely, 2006

Citigroup (Fortune 100
17. hely Accountability)

Chevron (16. hely, Fortune
100, 2008)

Vodafone, General Electric,
HSBC, France Telecom, Nokia

Legfelelőtlenebb
vállalatok

Citigroup, 1. hely, Public Eye
Award 2006)

Chevron

Disney

Royal Bank of Canada

Roche

Novartis

Bridgestone

KPMG

MVM (járadékvadászat)

GDF Suez, nomination, 2009

Legfelelősebb vállalatok   Legfelelőtlenebb vállalatok

